

I si no vol anar a l'escola? (15/2/2017)

No és un cas entre un milió que un nen/nena, noi/noia no vulgui anar a l'escola, si bé es dona més entre els adolescents. Les causes poden ser molt diverses, de manera que abans de pensar què es pot fer caldrà saber el perquè d'aquest rebuig a l'escola. Hi ha des de l'alumne que no vol despendre's de la sobreprotecció familiar – generalment en el cas dels més petits – fins als qui prefereixen la comoditat de la llar, quan allà no els cal esforçar-se gairebé per res. Evidentment, en aquests dos casos la solució resta exclusivament en mans dels pares (o avis) perquè es tracta d'una vivència inadequada de la realitat familiar.

Una situació diferent és la que plantegen els alumnes que no volen anar a l'escola perquè allà pateixen d'alguna manera, ho passen malament. Aquí cal que sigui la mateixa escola la que prengui la iniciativa per resoldre el problema, amb l'ajut dels pares, per descomptat. Hi pot haver diferents nivells de malestar que senti l'afectat, des de friccions temporals amb els companys, relativament fàcils de resoldre, si convé recórrer a mediadors, fins autèntics casos de *bullying*, que mereixen una atenció especial perquè sabem de les seves possibles conseqüències greus.

Encara que els grans puguem recordar vivències desagradables de l'escola, no es pot menystenir el malestar que alguns alumnes puguin sentir. Cal estar amatent als símptomes per evitar que vagi en augment i tallar-ho el més aviat possible. L'escola és el món social gairebé exclusiu per a molts alumnes durant molt de temps, i cal vetllar perquè la socialització es realitzi de manera harmònica, encara que no estigui exempta de dificultats en algun moment.

Dues situacions més poden ser la causa del rebuig a l'escola. Una és la viscuda pels alumnes que realment tenen dificultats per seguir el ritme de l'aprenentatge establert amb caràcter general en el seu grup, i l'escola no els dona una solució adequada a les seves característiques i possibilitats; la resultant és que anar a l'escola es converteix amb una font continua de frustració. Aquests alumnes necessiten una solució que no passa simplement per deixar d'exigir, perquè la vida els demanarà aprendre i superar dificultats de manera constant. La solució no pot ser altra que donar suport complementari si convé i proporcionar les ocasions on les capacitats més específiques es puguin manifestar. Si no hi ha dèficits greus, tots tenim qualitats on poder destacar i, per tant, gaudir de l'aprenentatge i de la seves aplicacions. Els reforços afectius seran importants en aquestes situacions.

Els alumnes d'altres capacitats, d'aprenentatge ràpid, també poden rebutjar anar a l'escola, argumentant que s'avorreixen i no aprenen gaire. Aquí l'escola els ha de proporcionar la possibilitat de satisfer les seves possibilitats, mitjançant activitats i informacions complementàries, com també ho pot fer la família fora de l'estricta horari escolar i dels dies lectius. Tot menys deixar que es consolidi la convicció que no cal esforçar-se per seguir el ritme general i així no desenvolupar

tot el potencial personal. Potencial que es desenvolupa, per exemple, ajudant als qui tenen dificultats a més de cercar possibilitats diverses d'auto-desenvolupament.

Amb tot, cal esmentar que hi ha un cert corrent que defensa de manera generalitzada la voluntarietat de l'escolarització a partir dels 14 anys. L'argument és prou sabut: si no volen anar a l'escola i es veuen forçats a anar-hi, aquests alumnes es dedicaran a destorbar a les aules, amb perjudici per als altres companys. La feblesa d'aquesta opció és que solament afectaria als alumnes d'aquelles famílies que no tenen la necessària fortalesa i autoritat per argumentar la importància de l'escola en els nostres temps, i finalment imposar el deure d'anar-hi. És fàcil pensar que cap família culta i responsable permetrà aquesta abstenció escolar, que solament es produiria en famílies deprimides.

L'escola no pot ser sempre un lloc d'esbarjo, de felicitat, com es demanava des de la ingenuïtat que a vegades proclamava d'escola nova de principis del segle passat. Però de cap manera ha de ser un lloc de tristor i encara menys de dolor. Ha de ser com la vida real, sabent que cal esforços per superar algunes dificultats i gaudi de satisfaccions per la convivència amb els altres i la feina ben feta.

Jaume Sarramona